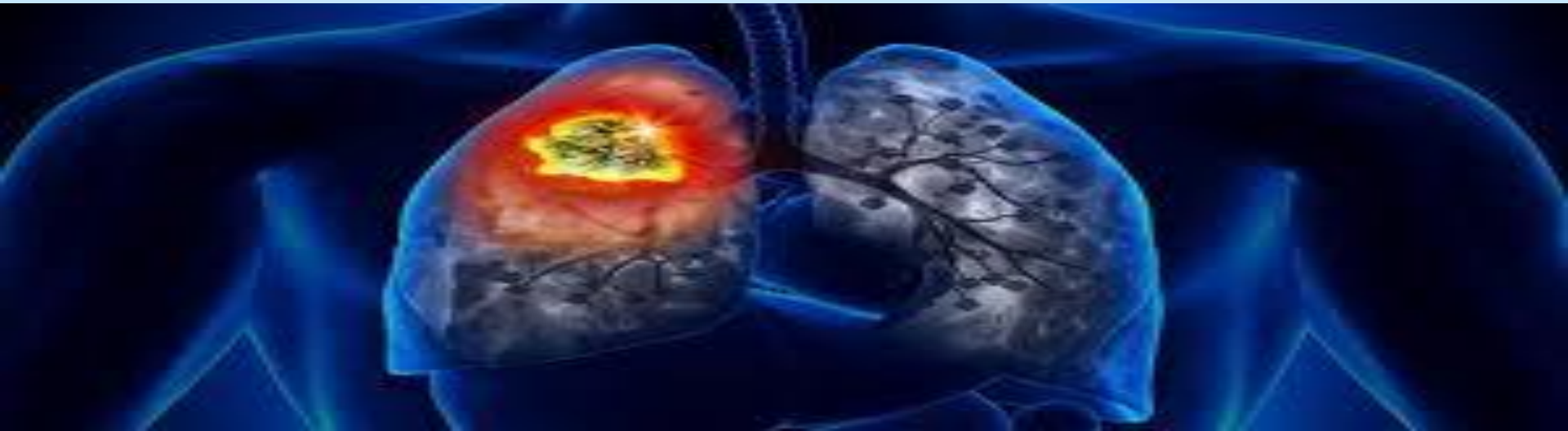

بیمارستان شهدا بندر لنگه

سرطان ریه

تهیه کننده: مهدیه اباضری
(سوپروایزر آموزشی)

سرطان ریه: کلیات

سرطان ریه مهم‌ترین علت مرگ و میر ناشی از سرطان در مردان و زنان است. اما وضعیت همواره اینگونه نبوده است. پیش از کاربرد گسترده دستگاه‌های مکانیکی پیچیدن سیگار، سرطان ریه یک بیماری نادر بود. امروزه، تقریباً ۹۰ درصد از مرگ و میر ناشی از سرطان ریه به دلیل کشیدن سیگار اتفاق می‌افتد، در حالی‌که گاز رادون و آلودگی هوا و قرار گرفتن در معرض دیگر مواد شیمیایی نقش کم‌اهمیت‌تری در ایجاد این مرگ و میر بر عهده دارند. داروهایی که به تازگی تولید شده‌اند برای کسانی که امروزه این بیماری در آنها تشخیص داده می‌شود امیدواری تازه‌ای ایجاد کرده‌اند.

سیگار کشیدن چگونه باعث ایجاد سرطان ریه می‌شود؟

سیگار نه تنها پر از مواد شیمیایی سرطان‌زا است که سیستم دفاع طبیعی ریه را هم خلع سلاح می‌کند. مجاری تنفسی دارای آستری از موهای بسیار ریز به نام مژه (مژک) می‌باشند. این موها با جارو کردن و بیرون راندن توکسین‌ها، باکتری، و ویروس‌ها، از ریه‌ها محافظت می‌کنند. دود توتون این مژه‌ها را فلج می‌کند و بنابراین آنها نمی‌توانند وظیفه خود را انجام دهند، و در نتیجه مواد سرطان‌زا در ریه جمع می‌شود.

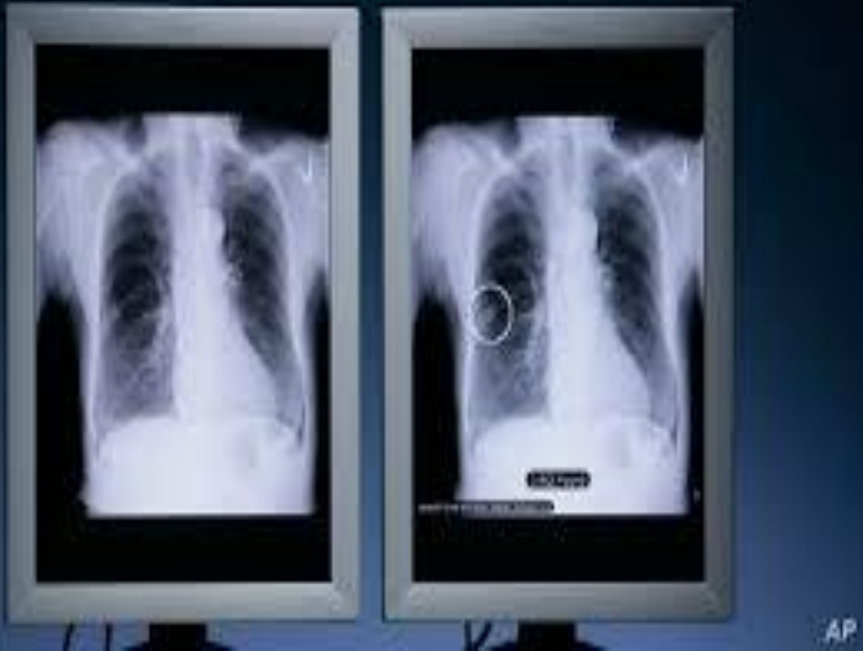

علائم سرطان ریه

سرطان ریه به‌طور مخفیانه آغاز می‌شود. معمولاً در مراحل اولیه این بیماری هیچ علائم یا نشانه‌های هشداردهنده‌ای وجود ندارد. با پیشرفت سرطان ریه، علائمی که ایجاد می‌شود معمولاً غیر اختصاصی بوده و امکان دارد شامل موارد زیر باشد:

- سرفه‌ای که برطرف نمی‌شود.
- درد در قفسه سینه، مخصوصاً به هنگام کشیدن نفس‌های عمیق
- خس‌خس کردن سینه یا تنگی نفس
- بالا آوردن بلغم (خلط) خونی
- خستگی

غربالگری سرطان ریه

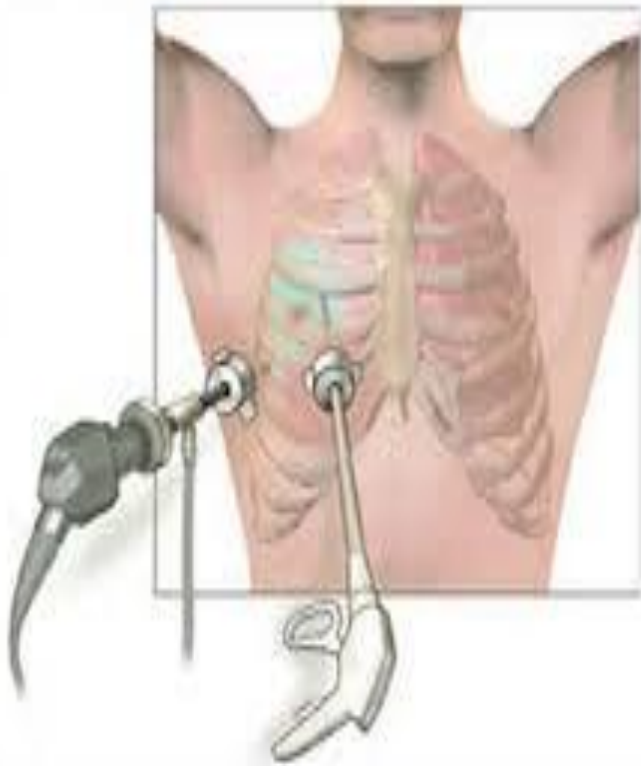
آیا می‌توان مراحل اولیه سرطان ریه را ردیابی نمود؟ نوعی اسکن به نام سی‌تی‌اسکن ماریپچی (اسپیرال) در ردیابی مراحل اولیه سرطان ریه در برخی از افراد نویدبخش بوده است، اما مشخص نیست که آیا با استفاده از آن می‌توان بیماری را به اندازه کافی زود ردیابی نمود که نجات جان بیماران میسر شود. محققین در حال حاضر مفید بودن این تست را ارزیابی می‌کنند. یکی از نقاط ضعف این تست این است که سی‌تی‌اسکن ماریپچی تعداد زیادی ناهنجاری‌های طبیعی موجود در ریه را آشکار می‌سازد، که امکان دارد این امر به انجام نمونه‌برداری، نگرانی، و جراحی غیرضروری منجر شود.

تشخیص سرطان ریه

در اکثر موارد، تا ظاهر شدن علائمی مانند سرفه مزمن یا خس خس کردن سینه که سرطان ریه ایجاد می‌کند، به‌وجود این بیماری مظنون نمی‌شوند. در این مرحله از بیماری، پزشک به احتمال قریب به یقین دستور می‌دهد رادیوگرافی قفسه سینه و یا دیگر تست‌های تصویربرداری صورت گیرد. همچنین، شاید از بیمار بخواهند خلط بالا بیاورد تا تست خلط را انجام دهند. اگر هر کدام از این تست‌ها حاکی از حضور سرطان باشد، به احتمال قریب به یقین نمونه‌برداری انجام می‌شود.

نمونه برداری (بیوپسی) ریه

اگر در عکسبرداری با اشعه - X تومور مشکوکی دیده شود، یا در تست خلط سلول‌های سرطانی وجود داشته باشد، از نمونه‌برداری برای تأیید تشخیص استفاده می‌کنند. نمونه کوچکی از توده مشکوک را، معمولاً با یک سوزن، برمی‌دارند تا زیر میکروسکوپ معاینه نمایند. آسیب‌شناس با بررسی این نمونه می‌تواند تعیین نماید که آیا تومور سرطان ریه است، و اگر سرطان ریه می‌باشد، از چه نوع است.

انواع سرطان ریه

دو نوع عمده سرطان ریه وجود دارد که با قیافه ظاهری سلول‌های سرطانی در زیر میکروسکوپ از هم متمایز می‌شوند. در بین این دو نوع، سرطان سلول کوچک ریه مهاجم‌تر است، یعنی اینکه می‌تواند در مراحل اولیه بیماری سریع‌تر به دیگر قسمت‌های بدن گسترش یابد. سرطان سلول کوچک ریه ارتباطی قوی با کشیدن سیگار دارد و به‌ندرت در افراد غیرسیگاری یافت می‌شود. سرطان سلول غیرکوچک ریه کندتر رشد می‌کند و رایج‌تر است، و تقریباً ۹۰٪ از تمام موارد سرطان ریه از این نوع می‌باشد.

مراحل سرطان ریه

برای توصیف میزان گسترش سرطان در شخص بیمار از مرحله‌بندی استفاده می‌شود. سیستم‌های مرحله‌بندی متفاوتی برای دو نوع عمده سرطان ریه وجود دارد. سرطان سلول کوچک ریه به دو مرحله تقسیم می‌شود که عبارتند از مرحله «محدود»، یعنی اینکه سرطان در یک ریه محدود می‌باشد و شاید به غدد لنفاوی مجاور گسترش یافته باشد، و مرحله «پیشرفته»، یعنی اینکه سرطان به ریه دیگر یا به فراتر از ریه‌ها گسترش یافته است. در مورد سرطان سلول غیرکوچک ریه، بسته به میزان گسترش بیماری، از مراحل ۱ تا ۴ استفاده می‌کنند.

میزان بقای بیماران مبتلا به سرطان ریه

ممکن است میزان بقای بیماران مبتلا به سرطان ریه گمراه کننده باشد. بسته به مرحله بیماری در زمان تشخیص آن، احتمال زنده ماندن بیماران مبتلا به سرطان سلول کوچک ریه به مدت ۵ سال پس از زمان تشخیص بیماری از ۱ تا ۴۹ درصد متغیر است. اما در طی دهه گذشته پیشرفت‌هایی در درمان این بیماری به دست آمده است، و بنابراین شاید در افرادی که امروزه این بیماری در آنها تشخیص داده می‌شود نتیجه بیماری بهتر شده باشد.

درمان مراحل اولیه سرطان ریه

اگر سرطان غیرسلول کوچک ریه پیش از گسترش یافتن به فراتر از یک ریه ردیابی شود، گاهی اوقات می‌توان آن را با جراحی معالجه نمود. ممکن است جراح بخشی از ریه که حاوی تومور است، یا، در صورت لزوم، کل ریه را بردارد. بعد از عمل جراحی، برخی از بیماران تحت پرتودرمانی و یا شیمی‌درمانی قرار می‌گیرند تا سلول‌های سرطانی باقی‌مانده از بین برود. در بیمارانی که به سرطان سلول کوچک ریه دچار هستند، معمولاً جراحی از گزینه‌های درمان نمی‌باشد زیرا این سرطان معمولاً پیش از زمان تشخیص گسترش یافته است.

درمان سرطان ریه پیشرفته

اگر سرطان ریه آنقدر پیشرفته است که نمی‌توان آن را معالجه نمود، باز هم می‌توان با استفاده از درمان‌های مختلف به بیمار کمک کرد. بیشتر زنده بماند و از کیفیت زندگی بهتری برخوردار شود. با کاربرد شیمی‌درمانی و پرتودرمانی می‌توان اندازه تومورها را کاهش داد و به کنترل نمودن علائم، مانند درد استخوان‌ها یا انسداد مجاری تنفسی، کمک نمود. معمولاً از شیمی‌درمانی به‌عنوان درمان عمده سرطان سلول کوچک ریه استفاده می‌شود.

هدف درمانی

هدف درمانی شکل جدیدتری از درمان سرطان است و اغلب از آن به صورت ترکیب با شیمی درمانی، یا به هنگامی که درمان های دیگر موفق عمل نمی کنند، استفاده می شود. در یک نوع از هدف درمانی از رشد رگ های خونی جدیدی جلوگیری می شود که سلول های سرطانی را تغذیه می کنند. محققان نشان داده اند این نوع هدف درمانی، اگر همراه با شیمی درمانی انجام شود، به بیماران مبتلا به سرطان ریه پیشرفته کمک می کند بیشتر زنده بمانند. در دیگر انواع هدف درمانی، همان طور که در این تصویر بسیار بزرگ شده می بینید، از ارسال سیگنال هایی جلوگیری می کنند که باعث تکثیر سلول های سرطانی می شوند.

آزمایشات بالینی سرطان ریه

با انجام آزمایشات بالینی به پزشکان کمک می‌شود درمان‌های نویدبخش جدید سرطان ریه را بررسی نمایند. و بیماران با شرکت در آزمایشات بالینی به مراقبت‌های جامع دسترسی پیدا می‌کنند.

زندگی شخص بیمار پس از تشخیص این بیماری

ممکن است تشخیص سرطان ریه باعث شوکه شدن شخص بیمار شود، و، اگر با کشیدن سیگار ارتباط داشته باشد، امکان دارد او احساس گناه هم بکند که در ایجاد این بیماری مقصر است. اما اینک زمان آن نیست که او خود را مقصر قلمداد کند. کارشناسان توصیه می‌کنند بیمار باید به جای این کار آینده‌نگر باشد. هنوز آنقدر دیر نشده که او نتواند تغییرات مناسبی در سبک زندگی خود ایجاد کند. شواهد موجود نشان می‌دهد وضعیت بیمارانی که پس از آگاهی از ابتلا به سرطان ریه سیگار را ترک می‌کنند بهتر از بیمارانی خواهد بود که به کشیدن سیگار ادامه می‌دهند.

سرطان ریه و دود سیگار دست دوم (سیگاری های غیر فعال)

کشیدن سیگار دلیل عمده ابتلا به سرطان ریه است، اما تنها عامل خطر نمی باشد. به نظر می آید استنشاق دود سیگار دست دوم در منزل یا در محل کار هم این خطر را افزایش می دهد. احتمال ایجاد سرطان ریه در شخصی غیرسیگاری که با یک سیگاری ازدواج کرده است ۲۰ تا ۳۰ درصد بیشتر از شخصی غیرسیگاری است که همسر یا شوهرش سیگار نمی کشد.

سرطان ریه و قرار گرفتن در معرض مواد در محل کار

ممکن است مشاغل خاص خطر سرطان ریه را در افراد سیگاری و غیرسیگاری افزایش دهد. افرادی که با اورانیوم، آرسنیک، و دیگر مواد شیمیایی صنعتی سر و کار دارند باید احتیاط‌هایی را رعایت نمایند تا میزان قرار گرفتن در معرض این مواد را محدود سازند. آزیست، که زمانی در گذشته به‌طور گسترده‌ای در مواد عایق‌کننده استفاده می‌شد، یکی از علل معروف ایجاد سرطان ریه می‌باشد. امروزه به‌ندرت از آزیست استفاده می‌شود، اما کارگرانی که سال‌ها پیش در معرض آن قرار گرفتند هنوز هم با خطر ابتلا به سرطان ریه روبرو می‌باشند.

RADON

سرطان ریه و گاز رادون

رادون گاز رادیواکتیو طبیعی است که در قسمت‌های خاصی از زمین در سطوح بالاتر از نرمال وجود دارد. ممکن است غلظت این گاز در منازل افزایش یابد و خطر سرطان ریه بیشتر شود، مخصوصاً در مورد افرادی که سیگار می‌کشند. این گاز قابل رؤیت نیست و بی‌بو می‌باشد، اما با استفاده از کیت‌های (مجموعه قطعات یک دستگاه به‌صورت مونتاز نشده) ساده می‌توان آن را ردیابی نمود.

سرطان ریه و آلودگی هوا

آلودگی هوا، گرچه در مقایسه با کشیدن سیگار تعداد بسیار محدودتری از موارد سرطان ریه را ایجاد می‌کند، با این وجود ممکن است در تشکیل سرطان ریه نقش داشته باشد. کارشناسان معتقدند که امکان دارد آلودگی ناشی از اتوموبیل‌ها، کارخانجات، و نیروگاه‌ها به نحوی شبیه به دود سیگار دست دوم بر ریه‌های مردم تأثیر گذارد. برآورد می‌شود حدود ۵٪ از مرگ و میر ناشی از سرطان ریه در سطح جهان به دلیل آلودگی هوا رخ می‌دهد.

دیگر عوامل خطر سرطان ریه

- سابقه سرطان ریه در خانواده.
  - نوشیدن آبی که غلظت آرسنیک آن بالا است.
- سرطان ریه در افرادی که با عوامل خطر شناخته شده روبرو نیستند، از جمله در افرادی که هرگز سیگار نکشیده‌اند، هم ایجاد می‌شود. محققان هنوز دلیل این امر را نمی‌دانند، اما به نظر می‌آید موارد بروز سرطان ریه در زنان غیرسیگاری بیشتر از مردان غیرسیگاری باشد. و یک نوع سرطان ریه به نام آدنوکارسینوم در غیرسیگاری‌ها رایج‌تر است تا در سیگاری‌ها.

پیشگیری سرطان ریه

سرطان ریه شاید یکی از مهلک‌ترین شکل‌های سرطان است، اما یکی از پیشگیری پذیرترین شکل سرطان هم می‌باشد. راه پیشگیری این بیماری در دو کلمه خلاصه می‌شود: سیگار نکشید. و اگر سیگار می‌کشید، کمکی که لازم دارید را به‌دست آورید تا آن را ترک کنید. ظرف مدت ۵ سال پس از ترک سیگار، خطر مرگ ناشی از سرطان ریه کاهش می‌یابد و به نصف خطر مربوط به شخصی می‌رسد که روزی یک پاکت سیگار می‌کشد. و ده سال پس از ترک سیگار، احتمال مرگ ناشی از سرطان ریه عملاً به میزانی خواهد رسید که انگار هرگز سیگار نکشیده‌اید.

همیشه

شاداب و سلامت

باشید

واحد آموزش سلامت بیمارستان شهدا بندرلنگه

